



Groen is goed, maar kan bijna niet zonder cappuccino

Jos Gadet: 'Richt je niet al te veel op de flauwekulverhalen van Alterra, dat met vaste normen van zoveel vierkante meter groen per inwoner komt'

De Dienst Ruimtelijke Ordening van de gemeente Amsterdam heeft sinds 2004 drie keer een grootschalig onderzoek gedaan naar de waardering van groen en parken binnen de Amsterdamse stadsgrenzen. Wat blijkt: groen is goed, maar gebruik van dat groen is zeker geen automatisme.

Auteur: Hein van Iersel



Als ik via mail afspraak met Jos Gadet, hoofd planoloog van de gemeente Amsterdam, vraag ik hem om met een goede locatie voor ons interview te komen. Niet het hoofdkantoor van zijn dienst, maar een plek die de boodschap van de conclusies illustreert. Hij komt met Pacific Coast, een café op het oude terrein van de Westergasfabriek, gebouwd in de oude fabrieksgebouwen van dit bedrijf.

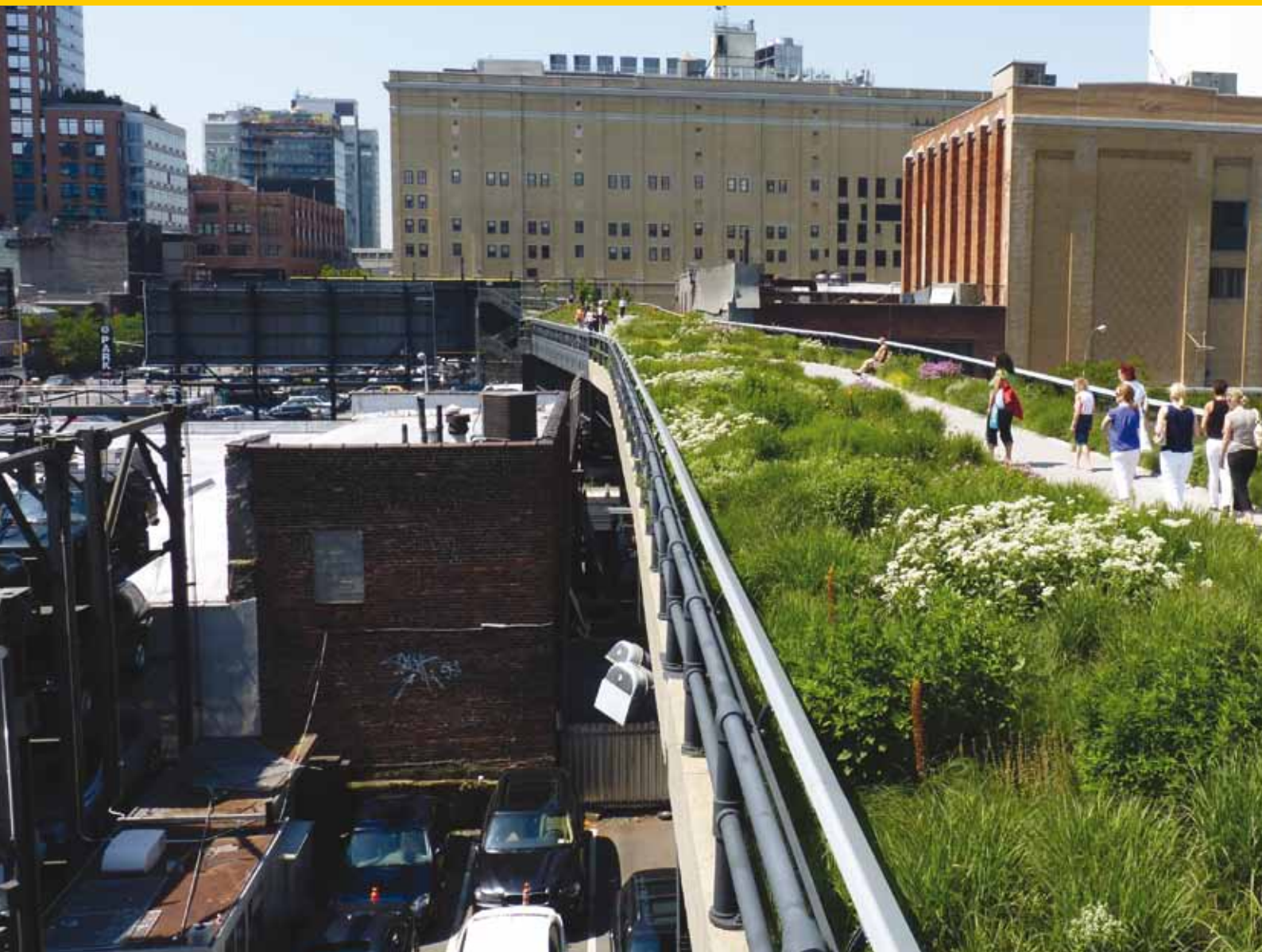
Ik ben wat eerder dan Gadet en kan dus het café en de bezoekers ervan prima in ogenschouw nemen. Allemaal net wat hipper dan de bezoekers van mijn dorpscafé. Veel mensen met Apple laptops, mannen met trendy baarden en wilde tatoeages, maar ook vriendinnen die afspreken en zakenmensen in overleg.

**'Richt je niet al te veel op
de flauwekulverhalen van
Alterra, dat met vaste normen
van zoveel vierkante meter
groen per inwoner komt'**

Als Gadet er even later bij komt, legt hij mij de opzet van de grote groenstudie uit. Heel kort samengevat komt het erop neer dat de parken binnen de ring enorm succesvol zijn gebleken in de afgelopen tien jaar, maar voor de parken buiten de ring geldt dat jammer genoeg niet. Het Bijlmerpark, waar de afgelopen tijd heel veel in is geïnvesteerd, laat zelfs een scherpe daling van het bezoek zien. Gadet concludeert droog: 'Het geld dat hierin gestoken is, is feitelijk verdampt.' Op mijn opmerking dat dit park dan toch veel mooier is geworden, wordt bevestigend geantwoord: 'Wel mooier, maar niet veiliger.' Een duivels dilemma, noemt Gadet het. Ook voor politici. Niemand wil dat er alleen geïnvesteerd wordt in de succesvolle parken. Ook parken en wijken buiten de ring verdienen aandacht. Een mogelijke oplossing ziet Gadet in een trend die in Amerika opgang doet: de grote succesvolle parken van New York worden bijna allemaal door privaat initiatief onderhouden. Dat zou in Amsterdam ook kunnen. Daarmee komt er geld vrij dat geïnvesteerd kan worden in minder succesvolle parken.

Connected

Voor Gadet zijn de conclusies uit het rapport inmiddels geen verassing meer. Hij legt uit: Amsterdam had in de jaren zestig ongeveer



High Line New York.

900.000 inwoners; dat is scherp gedaald naar 600.000 en stijgt inmiddels weer met 1200 nieuwe inwoners per maand tot nu ruim 800.000 inwoners. Maar, en daar komt de crux: de nieuwe inwoner van Amsterdam is een heel andere dan die van de jaren zestig. Amsterdam is van een industriële economie in een diensteneconomie veranderd en de motor van die economie bestaat uit hoogopgeleide mensen, die vaak in creatieve beroepen werken. Wat blijkt nu: juist deze mensen willen zo dicht mogelijk bij het centrum van Amsterdam wonen en als ze dat kunnen betalen binnen de ring, het liefst in een omgeving waar veel verschillende soorten mensen wonen waartussen veel interactie is. Dat hebben deze mensen overigens beroepshalve ook vaak nodig. Veel zzp'ers in de ICT of de creatieve

'Een park is geen groene oase, maar juist een integraal onderdeel van de stad'

industrie die geen echt kantoor hebben, spreken zakelijk af in een café of, als dat zo uitkomt, in een park. Uit het onderzoek blijkt dat veel hoogopgeleide Amsterdammers en studenten een park als werkplek gebruiken. De digitale revolutie en het feit dat we overal en altijd aangesloten zijn op internet maken dat mogelijk. Jos Gadet: 'Deze mensen willen wonen waar de voorzieningen het rijkst zijn. Groen en parken zijn daar belangrijke onderdelen van, maar zeker niet

de enige. Ook cultuur, musea en andere voorzieningen vormen belangrijke aspecten.'

Het rapport van Amsterdam constateert heel eenduidig: 'Hoogeropgeleide Amsterdammers zijn meer uithuizig, hebben meer sociale contacten, een gevarieerder activiteitenpatroon, zijn ook voor hun werk vaker onderweg en maken daarbij afspraken buiten de deur en zelfs in parken.'

Heroïnehoertjes

Voor het gebruik van parken is deze constatering een belangrijk aspect. Terwijl veel parken buiten de ring alleen maar dalende bezoekerscijfers laten zien, is het bezoek aan het park waar ik heb afgesproken juist explosief gestegen. Veel parken buiten de ring zijn daardoor feitelijk niets meer dan hondenuitlaatplaatsen.



Jos Gadet

Gadet vertelt over de geschiedenis van het Westerpark. In 1996 werd het terrein van de Westergasfabriek bevolkt door heroïnehoertjes en was het gebied totaal verpauperd. Toen het gebied opnieuw ontwikkeld moest worden, was de eerste gedachte om alles te slopen en opnieuw te beginnen. Projectleider Evert Verhagen wist de politiek er gelukkig van te overtuigen dat het verstandig was om juiste oude gebouwen te laten staan en het nieuwe park daaromheen te 'modelleren'. Dit was vanaf het eerste moment een succes. Veel van de oude fabrieksgebouwen van de oude Westergasfabriek bieden nu plaats aan horeca. En het terrein is een populaire plek om te flaneren, te spelen met je kinderen of een cappuccino te drinken. Gadet: 'Als je nu vraagt aan mensen wat ze

in een park willen, is het juist horeca; maar die horeca kan natuurlijk alleen bestaan als er mensen zijn die iedere dag weer komen.' Op dat gebied gaat het fout in de parken buiten de ring. De bevolking die daar woont, heeft niet het economisch kapitaal om de horeca gaande te houden. Verder zullen veel van deze mensen door hun opleiding en baan minder behoefte voelen om voor het werk af te spreken in cafés of parken.

Vicieuze cirkel

Het verhaal van parken in Amsterdam is eigenlijk een vicieuze cirkel. Hoe meer mensen in een park komen, hoe veiliger en gezelliger andere mensen dat park zullen vinden. Gadet is daarom een fervent tegenstander van het weren van fietsers

uit parken. Natuurlijk levert dat soms overlast op, maar de voordelen zijn zo veel groter dan de nadelen. Daarom is het idee van een park als rustige groene oase in een stad volgens Gadet ook grote onzin. In principe geldt: hoe drukker en hoe levendiger een park is, hoe meer mensen er zich thuis zullen voelen. Ontwerpers kunnen in dat proces een belangrijke rol spelen, als ze maar goed de verbinding kunnen maken tussen de stad en de omliggende wijken. Een park is geen groene oase, maar juist een integraal onderdeel van de stad.

Wat geldt voor overlast door fietsers, geldt ook voor rommel en zwerfvuil. Amsterdammers zien dat vaak als een probleem, maar Gadet zou dit persoonlijk als een bewijs van het succes van de



Deze bank verlangde slechts één tegenprestatie voor het subsidiëren van het Bryant Park in New York: hun adres moest voortaan zijn one Bryant Park.



parken willen aanhalen. In de nog veel drukkere parken in bijvoorbeeld New York is zwerfvuil overigens zelden een probleem. Dat heeft te maken met een verschil in cultuur, maar zeker ook met beheer. Gadet geeft aan dat het daarom belangrijk is de parken goed te onderhouden en schoon te houden. 'Als je overlast door zwerfvuil hebt, moet je dat niet oplossen door mensen uit het park te weren. Nee: zorg dat je beheer en reiniging goed voor elkaar hebt.'

Niet kopiëren

Wat kan ik nu leren van de conclusies van Amsterdam als ik groenbeheerder ben in Zwolle,

Zeddum of Zaandam? Gadet: 'In al die steden en dorpen verandert de economie net zo goed als in Amsterdam en zie je een verschuiving van een industriële economie naar een diensteneconomie. Daar gelden dus dezelfde uitgangspunten. Probeer echter niet te kopiëren en kijk goed naar de ontwikkelingen in jouw dorp of stad. Belangrijke zaken zijn natuurlijk voldoende massa. Je kunt wel horeca willen in jouw park, maar horeca kan alleen bestaan als er voldoende bezoekers zijn. Probeer verder zo veel mogelijk voorzieningen te integreren in je parken: kinderdagverblijven, een bibliotheek. Hoe meer mensen er komen, des te veiliger mensen er zich zullen

voelen en hoe enthousiaster het gebruik van het park zal zijn. Vijftien jaar geleden had ik het idee om een markt half te integreren in een park. Toen werd ik nog uitgelachen, maar inmiddels is het ons niet gauw te gek.'

Alterra

Gadet: 'Richt je niet al te veel op de flauwekulverhalen van Alterra, dat met vaste normen van zoveel vierkante meter groen per inwoner komt. Dat wil allemaal niet zo veel zeggen, als er daardoor parken of groen worden aangelegd die niet gebruikt worden. Het gaat niet om groen vanwege het groen, maar om groen vanwege de burger.'

'Because we have parks'

Uit het Amsterdamse onderzoek blijkt verder dat, hoewel Amsterdam bij lange na niet voldoet aan de norm van 75 vierkante meter groen per inwoner, de gemiddelde Amsterdammer van mening is dat er genoeg groen is. Vervelend daarbij is dat een groot aantal wijken met heel veel groen aanmerkelijk minder populair is als vestigingsplaats dan de wijken binnen de ring, die juist relatief stenig zijn. Volgens de Amsterdamse planoloog mag je daaruit overigens niet concluderen dat groen onbelangrijk is. Hij geeft het voorbeeld van New York: 'Toen oud-burgemeester Bloomberg gevraagd werd waarom zijn stad met *Silicon Alley* een succesvolle concurrent van *Silicon Valley* zou worden, was zijn antwoord: "Because we have parks".'



Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-4459>